

“ปัญหาความรุนแรง”^{๑๑} ในเด็กและวัยรุ่น

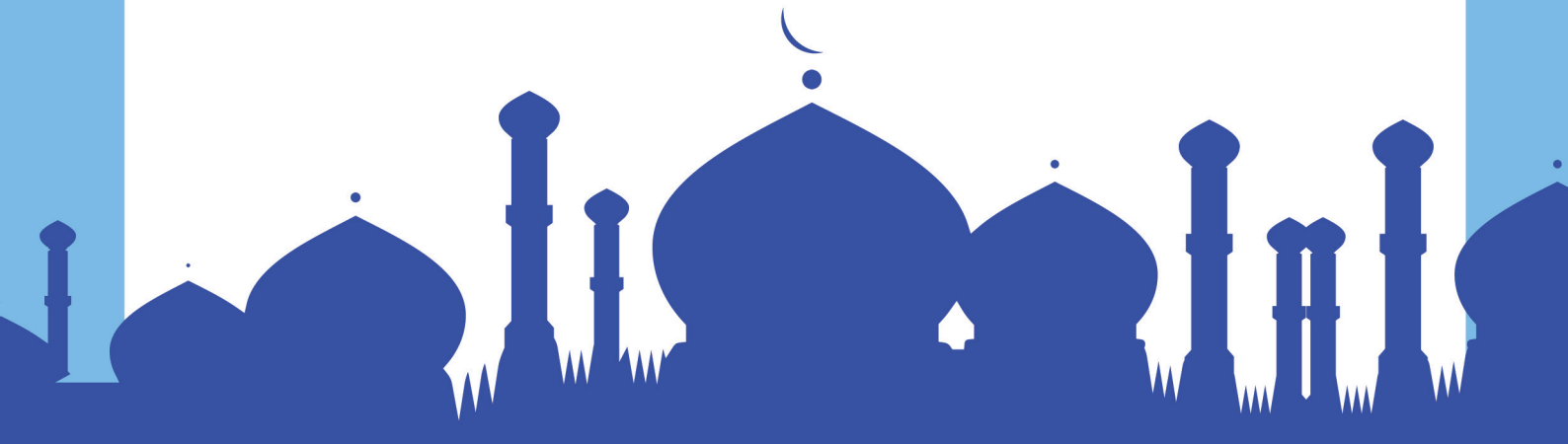
ปัญหาสังคมในปัจจุบัน หากมองในแง่ของการแก้ไขปัญหา ก็คงจะมีผู้ใหญ่ ผู้มีอำนาจในการแก้ไข รวมไปถึงหน่วยงานหรือองค์กรที่ทำหน้าที่แก้ไขเป็นจำนวนมากอยู่แล้ว

แต่หากมองปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นให้ลึกซึ้งไปอีกนั้น เราจะพบว่า การแก้ไขปัญหาอาจเป็นการปรับเปลี่ยนเพียงชั่วคราวหรือเป็นการแก้ไขที่ปลายเหตุมากกว่า

อย่างไรในกลุ่มเด็กและวัยรุ่น ซึ่งเป็นสังคมส่วนใหญ่ในปัจจุบันที่ต้องการการดูแลและเข้าใจมากที่สุด กลับเป็นกลุ่มที่พบปัญหาและแก้ไขปัญหาได้ยากที่สุด โดยเฉพาะ “**ปัญหาความรุนแรง**” ที่เกิดขึ้น..ปัญหาที่มาพร้อมกับ การแก้ไข ปัญหาที่มาพร้อมกับความคาดหวังของพ่อแม่รวมทั้งคนในสังคม

คอลัมน์ Backstage ฉบับนี้ เราได้รับความรู้ดีเกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในกลุ่มเด็กและวัยรุ่น ผ่านมุมมองของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญอย่าง **รองศาสตราจารย์นายแพทย์ศิโรไชย หงส์สรวงศรี ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล** ที่ได้บรรยายไว้ในงานประชุมวิชาการประจำปีของคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2557

ปัญหาความรุนแรงเกิดจากหลายสาเหตุ ซึ่งมักพบว่า **การเลี้ยงดูของพ่อแม่ การแข่งขันสูงทางการศึกษา การมุ่งเน้นด้านรายได้ ด้านเศรษฐกิจ และค่านิยมที่เปลี่ยนไปทำให้เกิดปัญหาความรุนแรงในสังคมไทย** ซึ่งเด็กแต่ละคนมีพื้นฐานทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน เด็กบางคนอารมณ์ดี สนุกสนาน ร่าเริง ด้วยตัวพื้นฐานของเขาเอง เด็กบางคนหงุดหงิดง่าย ไม่ว่าจะเกิดจากยีนของเขา หรืออาจจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมองของเด็กตั้งแต่วัยในครรภ์ เพราะคุณแม่ที่มีความเครียดระหว่างตั้งครรภ์ ส่งผลให้ลูกที่เกิดมามีอารมณ์หงุดหงิดง่าย ทำให้เป็นพิษต่อเซลล์ประสาทและเซลล์สมองไม่ปกติ ควบคุมอารมณ์ไม่ค่อยได้ นอกจากนี้ แม่ที่มีภาวะแทรกซ้อนอย่างเช่น ภาวะแท้งคุกคาม มีเลือดออกในครรภ์เป็นพิษ คลอดเด็กก่อนกำหนด หรือแม่ที่สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า นั้น มีผลต่อการพัฒนาสมองของทารกในครรภ์ทำให้เด็กเป็นโรคสมาธิสั้น และมีความสามารถในการควบคุมตนเองบกพร่อง

อีกปัจจัยหนึ่งคือ **เด็กบางคนป่วยเป็นโรคทางจิตเวช** เช่น เป็นโรคที่มีผลต่ออารมณ์โดยตรงได้แก่ โรคซึมเศร้า โรคอารมณ์แปรปรวน (Bipolar disorder) ทำให้การควบคุมต่างๆ บกพร่อง ในกรณีอาการโรคซึมเศร้าเกิดขึ้นกับผู้ใหญ่ จะมีอาการหดหู่ท้อแท้ใจ ไม่มีความสุข อยากตาย แต่ถ้าโรคซึมเศร้าที่เกิดในวัยรุ่นจะมีการเหมือนเป็นคนซีร่าคาญ หงุดหงิด อารมณ์ไม่ดี ใครพูดอะไรไม่ถูกใจก็จะโกรธง่าย ระเบิดอารมณ์ง่าย

ฉะนั้น การเลี้ยงดูลูกตั้งแต่แรกเกิดของคุณพ่อคุณแม่จึงมีความสำคัญมาก คนทั่วไปมักคิดว่าเด็กเล็กไม่รู้เรื่องอะไร ไม่รู้ภาษาอะไร ยังไม่ต้องให้ความสำคัญในการเลี้ยงดู แต่แท้จริงแล้วเป็นความเข้าใจผิด เพราะในช่วงเวลาที่สำคัญของลูกคือ ตั้งแต่อายุ 1-3 ขวบแรกในชีวิต ลูกจะมีความต้องการความรักความอบอุ่น ความเอาใจใส่จากพ่อแม่มาก ซึ่งการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างน้อย 6 เดือน ทำให้ลูกมีความผูกพันทางอารมณ์กับแม่ดีมาก มีอารมณ์ที่ผูกพันต่อกันมากขึ้น คุณแม่จึงควรมีสุภาพจิตที่ดีและมีความพร้อมในหลายๆ ด้าน จะทำให้ลูกมีความสามารถในการควบคุมตนเองได้ดี (Self-regulation)

นอกจากนี้แล้ว **ภาวะทางเศรษฐกิจและค่านิยมที่เปลี่ยนไป** ทั้งพ่อและแม่ต่างออกไปทำงานนอกบ้าน และการทำงานนี้ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของลูก ไม่ว่าจะทางด้านร่างกายหรือจิตใจ เมื่อพ่อแม่มีความกดดันมาก ความอ่อนโยนที่จะทำให้ลูกผูกพันก็น้อยลง ทำให้ความเครียดมีผลต่อการเกิดความวิตกกังวล คุณพ่อคุณแม่จึงต้องจัดสรรเวลาทำงานกับการดูแลลูกให้ดี สิ่งสำคัญอีกประการคือ **ไม่ทำสิ่งที่ผิดศีลผิดธรรมให้ลูกเห็น**

ส่วนวัยรุ่นเอง เป็นวัยที่เข้าใจยาก วัยรุ่นที่มีความรุนแรงส่วนใหญ่คิดว่าตนเองไม่มีอะไรตีโพ (Self Extreme) และเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ พ่อแม่ไม่สามารถทำให้เด็กเห็นคุณค่าในตัวเองได้ เพราะไม่มีเวลาและตามใจลูก เวลาที่เด็กมีปัญหา จึงแสดงออกทางอารมณ์ได้ง่าย สิ่งที่สังคมมุ่งเน้นอีกประการหนึ่ง ได้แก่ ทางด้านการศึกษาที่เน้นการแข่งขันทางการเรียนการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเป็นคนดี การสอนเด็กทางการเสียสละ มีน้ำใจ จิตอาสา คุณธรรม และจริยธรรมก็น้อยมาก เพราะโรงเรียนไปวัดผลที่คะแนนเพียงอย่างเดียว เด็กจำนวนมากต้องเรียนกวดวิชา เด็กบางคนต้องเรียนทุกวันส่วนเด็กที่ได้รับการยอมรับจากครูและผู้ใหญ่คือเด็กที่เรียนดี เด็กที่เรียนไม่ดีคือเด็กที่ไม่ได้รับการยอมรับสังคมไทยเป็นสังคมที่ต้องการการยอมรับ ถ้าเขาไม่ได้รับการยอมรับก็จะไปกับเด็กที่เกเร เพื่อนที่เกเรจะเปิดใจและยอมรับเขา ยิ่งเขาไปแข่งมอเตอร์ไซค์แว่นชนะมา หรือว่าชกต่อยกับใครชนะ เพื่อนจะบอกว่าเก่ง หรือใช้ยาเสพติดเพื่อนจะบอกว่าเจ๋งมาก ถ้าเป็นเด็กที่เรียนเก่งก็รู้สึกว่าคุณค่าที่เรียนเก่ง แต่เด็กที่เรียนไม่เก่งก็เอาแต่ดูทีวีเล่นเกมไม่ช่วยงานบ้าน และในขณะที่เด็กทำอะไรได้ดี พ่อแม่ก็ไม่ค่อยชม

วัยรุ่นจึงเป็นวัยที่ต้องทำความเข้าใจให้มาก และคุณพ่อคุณแม่ต้องดูแลเอาใจใส่อย่างพอเหมาะพอควร และต้องไม่ทำให้เกิดปัญหาอย่างที่เราพบกันบนหน้าหนังสือพิมพ์หรือในข่าวตามโทรทัศน์ช่องต่างๆ เพียงแค่นี้ เราก็จะได้วัยรุ่นที่ดี เป็นบุคลากรคนสำคัญของประเทศ รวมทั้งได้ต้นแบบที่ดีในการพัฒนาพวกเขาในอนาคต

ขอขอบคุณข้อมูลจาก รองศาสตราจารย์นายแพทย์ศิริไชย หงส์สงวนศรี และคุณตุน นิตยสารมหิตลสาร มหาวิทยาลัยมหิดล